ASO/HAIO counselor faculteit Geneeskunde en Farmacie VUB

Binnen de faculteit Geneeskunde en Farmacie werd ik sedert 1 oktober 2020 aangesteld als ASO counselor. Mijn opdracht is zeer gelijklopend met deze welke prof. Huyghens opneemt als academisch counselor voor het academisch personeel, maar heeft als specifieke doelgroep artsen specialisten in opleiding en HAIO's, én hun specifieke noden.
De artsen in opleiding zijn een belangrijke groep in de zorgsector. Ze zijn met zo'n zesduizend ASO en tweeduizend HAIO in België, waarvan meer dan vierduizend in Vlaanderen. Daar de opleiding met het eraan gekoppeld stageplan erg verschillend kan zijn qua lokalisatie, werkomstandigheden en inhoud kunnen meer specifiek stage-gerelateerde problemen de psychosociale moeilijkheden versterken.

Het is voor de hand liggend dat de ASO - HAIO kan geconfronteerd worden met de goed omschreven psychosociale risico's die kunnen worden behandeld door CAW, vertrouwenspersoon of academisch counselor. Hierbij wordt gedacht aan verbale of seksuele discriminatie, intimidatie, geweld, stalken, pesterijen, zondebokrol.
Ook met problemen rond discriminatie of intimidatie op basis van ras, geloof en religie, kleur, nationaliteit, seks/geslacht zoals seksuele oriëntatie, zelfgeïdentificeerde seks of waargenomen seks, genderexpressie, genderidentiteit, transgender, slachtoffer van huishoudelijk geweld, seksueel geweld, stalken, seksuele en reproductieve gezondheidsbeslissingen, en zwangerschap), leeftijd, beperking, vreemdheid of burgerschap status, militaire status, burgerlijke staat of partnerschapsmodel, verzorgerstaat, genetische informatie, of eender welke andere karakteristiek kunnen wij hulp aanbieden.

De ASO – HAIO groep heeft echter te kampen met enkele belangrijke bijkomende uitdagingen. De mate waarbij deze aanwezig zijn wordt echter sterk bepaald door de stagedienst en de stagemeester zelf: sociaal statuut en arbeidsvoorwaarden blijken nog steeds het voorwerp van onrust en vertwijfeling. De arbeidstijd van de arts in opleiding werd vastgelegd in de Wet op de arbeidsduur van 2010, een wet die België onder druk van een Europese Richtlijn doorvoerde.
De gemiddelde arbeidstijd van max. 48 uur per referentieperiode van 13 weken is de wettelijke norm. Voor de student-stagiair wordt het gemiddelde berekend per stageperiode. Uitbreiding naar max. 60 uur (in geval van opting out) is enkel mogelijk om te kunnen deelnemen aan een wachtregeling. Nooit mag tijdens een week meer dan 72 uur arbeidstijd gepresteerd worden.

De naleving ervan is soms onderhevig aan een "creatieve interpretatie".

Een belangrijke verzuchting van de ASO/HAIO is de kwaliteit van zijn of haar opleiding en het ontstaan van intercollegiale conflicten die een schadelijk effect hebben op die opleiding. Onnodig te benadrukken dat klachten hierover zeer moeilijk te uiten zijn, bovendien zijn ze soms moeilijk objectiveerbaar. Een tegenstrijdige interpretatie van de feiten zal het vinden van een oplossing niet zelden bemoeilijken.

De kwetsbaarheid van de ASO /HAIO is een belangrijk gegeven en moet ernstig genomen worden. Psychische instabiliteit, burnout en zelfs zelfmoord(pogingen) zijn hiervan het droevige gevolg.

De ASO/HAIO counselor dient daarom te fungeren als laagdrempelig aanspreekpunt, en klankbord. Hij / zij zal luisteren naar het verhaal van de ASO/HAIO en de vraag van de ASO/HAIO helder en duidelijk trachten te krijgen. Vanuit dit zicht op de situatie en de wens van de ASO/HAIO worden opties bekeken, gericht op een oplossing die zowel voor de ASO/HAIO als voor de werkomgeving een meerwaarde zijn. Gezien de soms delicate aspecten is communicatie met een neutrale vertrouwenspersoon zoals de academisch counselor onmisbaar en dient deze zo nodig op regelmatige basis te gebeuren zodat – indien aangewezen - preventieve maatregelen kunnen genomen worden. Hieruit kan zo nodig een gezamenlijk plan van aanpak voortvloeien daar problemen zelden slechts aanwezig zijn op één niveau en een oplossing dikwijls overleg met zeer verschillende actoren zoals de decaan vereist.

Jan Lamote
jan 2021